

ΑΜΚΕ «Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο» (RSA)

Έκθεση Πεπραγμένων 2018

ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαχείριση του προσφυγικού ζητήματος άφησε την χρονιά αυτή ένα δυσβάσταχτο αποτύπωμα. Το ανθρώπινο κόστος είναι ανυπολόγιστο, επιβάλλοντας μια ισορροπία φόβου. Άνθρωποι που ζήτησαν προστασία στην Ευρώπη, είτε χάθηκαν στο Αιγαίο, είτε βίωσαν τεράστια ψυχική ταλαιπωρία και αναγκάστηκαν να επιβιώσουν σε δύσκολες συνθήκες σε ένα από τα hotspot των ελληνικών νησιών.

Παρά τις δεκάδες εκθέσεις οργανισμών και οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Ευρώπη με την πολιτική επιλογή της «συμφωνίας» δημιούργησε εστίες εξαίρεσης από τα θεμελιώδη δικαιώματα, ενθαρρύνοντας παράλληλα πολλαπλές προσπάθειες υπονόμησης των διαδικασιών και εγγυήσεων που προσφέρει το νομικό πλαίσιο για την προστασία των προσφύγων.

Η Υποστήριξη προσφύγων στο Αιγαίο συνεχίζει την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής σε αιτούντες διεθνούς προστασίας και πρόσφυγες σε όλους τους βαθμούς διαδικασίας με γνώμονα τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς εξαιρέσεις.

Περιεχόμενα

1. Νομικές δράσεις	
Διαδικασία ασύλου.....	4
Κανονισμός του Δουβλίνου	5
Διοικητική Διευθέτηση Ελλάδας-Γερμανίας.....	5
Ναυάγια	6
2. Ψυχοκοινωνικές δράσεις	6
Καταγραφή γεννήσεων	7
3. Καταγραφή συνθηκών και διοικητικής πρακτικής	7
4. Επικοινωνία	8
5. Λειτουργία και οργάνωση	8
Εναρμόνιση με την Πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων.....	8
Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα οργανώσεων την Ελλάδα.....	8

Νομικές δράσεις

Από τη νέα χρονιά ξεκίνησαν περισσότερο συστηματικά οι επιστροφές Σύριων προσφύγων των οποίων τα αιτήματα ασύλου έχουν απορριφθεί σε δεύτερο βαθμό. Συγκεκριμένη έως το τέλος του έτους είχαν επιστραφεί συνολικά 43 Σύριοι με δευτεροβάθμιες απορριπτικές αποφάσεις ασύλου.

Εξαιρετικά σημαντικό παραμένει το κενό στην προβλεπόμενη παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής στο β' βαθμό ιδιαίτερα από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2018 καθώς δεν υφίστανται δικηγόροι μητρώου στα κατά τόπον αρμόδια Περιφερειακά γραφεία Ασύλου με εξαίρεση αυτό της Χίου. Ταυτόχρονα έχει επιταχυνθεί η εκδίκαση των δευτεροβάθμιων προσφυγών που σε πολλές περιπτώσεις είναι μόλις λίγες εβδομάδες ή ακόμη και δέκα ημέρες από την υποβολή της προσφυγής ενώ ήδη στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι προσφυγές σε δεύτερο βαθμό απορρίπτονται και σε ποσοστό 93.3%.

Στο πλαίσιο αυτό η δραστηριότητα της νομικής ομάδας με έμφαση στην Λέσβο, τη Χίο και την Αθήνα επικεντρώθηκε στους παρακάτω τομείς:

1. Νομικές Δράσεις

Διαδικασία ασύλου

Τον Φεβρουάριο η Υπηρεσία Ασύλου, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ και η ΕΑΣΟ ξεκίνησαν (πιλοτικά στην Λέσβο) τη **νέα πρακτική σχετικά με την διαβάθμιση της ευαλωτότητας των αιτούντων άσυλο με τον διαχωρισμό** σε δύο βαθμίδες: μεσαία και υψηλή. Ο βαθμός ευαλωτότητας καθορίζει εάν η συνέντευξη θα πραγματοποιηθεί από στη Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου ή την ΕΑΣΟ. Στα πλαίσια της νέας αυτή πρακτικής οι δικηγόροι της ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ συνέδραμαν υποθέσεις ασύλου που έχουν κριθεί ως άτομα με «μεσαία ευαλωτότητα».

Η «Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο» από τις αρχές του χρόνου συνέχισε να παρακολουθεί τις υποθέσεις Συρίων προσφύγων με ιδιαίτερη έμφαση στα θύματα βασανιστηρίων και να τους συνδράμει ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων με άμεσο στόχο την αποτροπή απέλασης/επανεισδοχής τους στην Τουρκία.

Οι δικηγόροι της οργάνωσης παρείχαν συστηματική νομική συνδρομή σε πλήθος υποθέσεων ασύλου σε όλη την διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων τους (α' και β' βαθμό) αλλά και ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Εφετείων και **συγκεκριμένα σε**

181 αιτούντες άσυλο το 2018. Παράλληλα, συνέχισε την υποστήριξη υποθέσεων που εκκρεμούσαν από τα προηγούμενα έτη.

Απελαθέντες από την Γερμανία Στα πλαίσια της παρακολούθησης υποθέσεων αφγανών πολιτών που επεστράφησαν από την Γερμανία στη χώρα καταγωγής τους και στη συνέχεια επανήλθαν στην Ελλάδα, οι δικηγόροι της ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ συνέδραμαν νομικά την υποστήριξη των αιτημάτων ασύλου τους σε δύο περιπτώσεις οι οποίοι έλαβαν καθεστώς προστασίας.

Συνθήκες υποδοχής Τους καλοκαιρινούς μήνες με αποκορύφωση τον Σεπτέμβριο στα πέντε νησιά του αιγαίου όπου λειτουργούν hotspots εγκλωβίστηκαν ακόμη και 20.057 πρόσφυγες. Φυσικό επακόλουθο ήταν η δραματική επιδείνωση των συνθηκών διαμονής, τα επεισόδια βίας και έκθεση σε κίνδυνο χιλιάδων ευάλωτων προσφύγων. Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ εντόπισε και συνέδραμε ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις ατόμων με σοβαρά προβλήματα υγείας και αναπηρίες που διέμεναν σε άθλιες συνθήκες στην Μόρια (Λέσβος) και την Βιάλ (Χίος) διενεργώντας σειρά αιτήσεων και αναφορών για την παροχή συνθηκών υποδοχής (ιδίως ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και στέγαση).

Κανονισμός Δουβλίνου Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και σε περιπτώσεις απορριφθέντων αιτήσεων οικογενειακών επανενώσεων από την Γερμανία, οι οποίες αυξήθηκαν σημαντικά κατά την διάρκεια του έτους καταγράφοντας. Η πληρότητα του φακέλου και η υποστήριξη του με όλα τα απαραίτητα έγγραφα αποτελεί προτεραιότητα της ομάδας της ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ με χαρακτηριστικότερη την υπόθεση πάσχοντος από σοβαρό ανίατο πρόβλημα υγείας που παρά την δύο φορές απόρριψη του αιτήματος του από τις Γερμανικές Αρχές, επετεύχθη τελικά η επανένωση του με το παιδί του εκεί.

Διοικητική Διευθέτηση Ελλάδας-Γερμανίας Οι επιστροφές αιτούντων άσυλο και αναγνωρισμένων προσφύγων από τρίτες χώρες προς την Ελλάδα είναι η θεματική που αναδύθηκε από το καλοκαίρι του 2018. Η συστηματική καταγραφή και νομική συνδρομή ανάλογων υποθέσεων αποτελεί συνέχεια των εκθέσεων εμπειρογνομόνων (expert reports) για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες στην Ελλάδα και καθίσταται εξαιρετικά καίρια λόγω των σχετικών πολιτικών «συμφωνιών» που εφαρμόζονται όπως η συμφωνία Seehofen. Στο πλαίσιο αυτό η νομική ομάδα εκπροσώπησε ένα από τους τέσσερις πρώτους επιστραφέντες από την Γερμανία ο οποίος κρατήθηκε και επεστράφη χωρίς να έχει πρόσβαση στο άσυλο ή τη διαδικασία του Κανονισμού Δουβλίνο III κατά παράβαση του αρ. 3 ΕΣΔΑ. Η νομική ομάδα υποστηρίζει τον επιστραφέντα ώστε να ενεργοποιηθεί η διαδικασία ασύλου του στην Ελλάδα και να του παρασχεθούν βασικές συνθήκες υποδοχής.

Ναυάγια

Στις 11 Μαΐου στη Θερμή της Λέσβου η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ συνυπέγραψε μαζί με άλλους ειδικούς και εκπροσώπους οργανώσεων και φορέων που παρέχουν στήριξη στα θύματα των ναυαγίων και των οικογενειών τους, την καλούμενη **«Διακήρυξη της Μυτιλήνης»**.

Αγαθονήσι: Στην Ελλάδα η χρονιά σηματοδεύτηκε από το πολύνεκρο ναυάγιο στο Αγαθονήσι τον Μάρτιο. Κατόπιν αιτήματος μέλους της οικογένειας αναλάβαμε συνολικά τη νομική υποστήριξη των θυμάτων του ναυαγίου (νεκρών, επιζώντων και συγγενών τους), ήτοι 5 περιπτώσεις ασύλου / οικογενειακής επανένωσης των επιζώντων και συγγενών τους από το Αφγανιστάν και το Ιράκ, την ποινική/διοικητική υπόθεση για ευθύνες του λιμενικού λόγω μη έγκαιρης διάσωσης ενώπιον του Ναυτοδικείου Πειραιώς και τις 14 διοικητικές υποθέσεις για την αναγνώριση / μεταφορά / κηδείες των θυμάτων στις χώρες καταγωγής τους (Αφγανιστάν και Ιράκ). Η εποπτεία της ψυχοκοινωνικής τους στήριξης στην Αθήνα σε συνεργαζόμενους φορείς συνεχίστηκε καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Παράλληλα, υποστηρίξαμε επιτυχώς την έρευνα της μητέρας από το Ιράκ για τον αγνοούμενο γιο της στο ναυάγιο και την εξεύρεση λύσης για την διενέργεια εξέτασης τεστ DNA. Σχετικά δημοσιεύτηκε [ΕΚΤΕΝΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ](#) «Αποτύπωση της τραγωδίας στο Αγαθονήσι» περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων αναλύσεις, μαρτυρίες προσφύγων, χρονολόγιο, γραφήματα και ηχητικά ντοκουμέντα με σκοπό την καταγραφή της υπόθεσης του συγκεκριμένου ναυαγίου, **ως πρότυπου ανάδειξης όλων των πτυχών της τραγωδίας ενός ναυαγίου και της συνεχούς ανάγκης συνδρομής των θυμάτων και των οικογενειών τους**.

Σύμη

Για την υπόθεση του θανάτου ανήλικου ιρακινού πρόσφυγα το 2015 κατά τη διάρκεια επιχείρησης της Frontex και του Ελληνικού Λιμενικού κοντά στη Σύμη, και μετά την απαλλαγή του αξιωματικού που τον πυροβόλησε, η Υποστήριξη **κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για λογαριασμό των γονέων του** για παραβίαση των άρθρων 2 και 13 της ΕΣΔΑ.

2. Ψυχοκοινωνικές δράσεις

Η «Υποστήριξη» συνέχισε να προσφέρει εποπτεία ψυχοκοινωνικής στήριξης σε όλες τις περιπτώσεις που συνδράμει νομικά και να διενεργεί παραπομπές σε άλλες εξειδικευμένες οργανώσεις κυρίως όσον αφορά την ψυχολογική/ψυχιατρική στήριξη ευάλωτων

περιπτώσεων. Παράλληλα, συντάχθηκαν ψυχοκοινωνικές εκθέσεις (reports) και σημειώματα (notes) για την τεκμηρίωση της ευαλωτότητας των εξυπηρετούμενων.

Καταγραφή γεννήσεων

Την χρονιά αυτή η Υποστήριξη ξεκίνησε την συστηματική κατ' αποκλειστικότητα συνδρομή στις οικογένειες με νεογέννητα στην Χίο για την καταγραφή τους στο Ληξιαρχείο με παράλληλη συνδρομή διερμηνέα. Συνολικά **εξυπηρετήθηκαν 74 νεογνά με τις οικογένειές τους**, τέσσερα από τα οποία έχρηζαν περαιτέρω συνδρομής καθώς μεταφέρθηκαν στην Αθήνα για σοβαρούς ιατρικούς λόγους. Παράλληλα αντιμετωπίστηκαν ζητήματα με δίγαμες και μονογονεϊκές οικογένειες σε τακτική επαφή και συνεργασία με την Κοινωνική Υπηρεσία του Νοσοκομείου, την ΥΠΥΤ (RIS) και το ΠΓΑ Χίου.

3. Καταγραφή συνθηκών και διοικητικής πρακτικής

Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ συνέχισε την καταγραφή των συνθηκών διαβίωσης των αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας στα νησιά και την ενδοχώρα τις εξελίξεις στη διοικητική πρακτική των ελληνικών αρχών, καθώς και εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι κυριότερες παρατηρήσεις της οργάνωσης από το πεδίο, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στα ελληνικά και τα αγγλικά, κάλυψαν τα παρακάτω ζητήματα:

Τίτλος δημοσίευσης	Ημερομηνία
Αποκλεισμένη από την εκπαίδευση η πλειοψηφία των παιδιών στα Hot Spot των νησιών	13 Φεβ 2018
Ταπεινωτικές συνθήκες υποδοχής ως μέσο αποτροπής προσφυγικών αφίξεων στα νησιά του Αιγαίου	7 Μαρ 2018
Ξενοφοβία και ρατσισμός στις κοινωνίες των νησιών, μία ακόμη απώλεια από την «συμφωνία» ΕΕ-Τουρκίας	7 Μαρ 2018
Violence in Patras Port	18 Μαί 2018
Reception Crisis in Greece: The malignancy of Attica's refugee camps	13 Αυγ. 2018
Το πείραμα των hotspot: βάζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα στην άκρη».	09 Οκτ 2018
Αύξηση των ξενοφοβικών και ρατσιστικών περιστατικών στα νησιά το τελευταίο εξάμηνο	31 Οκτ 2018
Επιβιώνοντας στην 'ζούγκλα' της Μόριας	21 Νοε 2018
ΕΛΛΑΔΑ: Εκατοντάδες ευάλωτα παιδιά πρόσφυγες παραμένουν απροστάτευτα και άστεγα	21 Δεκ 2018

Επίσης καταγράφηκε συστηματικά η κατάσταση όσον αφορά την **πρόσβαση των παιδιών προσφύγων στη δημόσια εκπαίδευση** στα νησιά με έμφαση στη Χίο και κατατέθηκε εκτενής γραπτή αναφορά προς το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας στις από πολλών μηνών ενέργειες συλλόγων γονέων και κηδεμόνων των σχολείων της Χίου ενάντια στην δημιουργία τάξεων υποδοχής για τα παιδιά πρόσφυγες.

4. Επικοινωνία

Το έργο της RSA κατά τη διάρκεια της χρονιάς δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της οργάνωσης, διαθέσιμη στα [ελληνικά](#) και στα [αγγλικά](#) και παράλληλα στο **Twitter**. Δόθηκε έμφαση στην μετάδοση ενημέρωσης των σημαντικών εξελίξεων ιδιαίτερα στα νησιά με αναρτήσεις στο **twitter** της οργάνωσης και αναδημοσιεύσεις άρθρων και στοιχείων από άλλες πηγές.

Ιούνιος 2018 /Βρέμη: Μέλος της οργάνωσης από την Λέσβο μοιράστηκε τις εμπειρίες του μέσω [τηλεοπτικού μηνύματος](#) κατά τη διάρκεια εγκαινίων του πρώτου μνημείου στην Γερμανία για νεκρούς πρόσφυγες σε μία προσπάθεια ευαισθητοποίησης στους θανάτους στο Αιγαίο.

5. Λειτουργία και οργάνωση

Εναρμόνιση με την Πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων

Η οργάνωση μερίμνησε για την συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας προσωπικών Δεδομένων GDPR σε ομαδικό και προσωπικό επίπεδο με εξειδικευμένη νομική σύμβουλο κατά τις κείμενες διατάξεις.

Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα οργανώσεων την Ελλάδα

Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ συμμετέχει ενεργά στις ομάδες εργασίας (working groups) που οργανώνονται στο πλαίσιο των δράσεων της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Λέσβο, τη Χίο και την Αθήνα.

Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ είναι επίσης, ενεργό μέλος του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας και καταγράφει συστηματικά πράξεις βίας με ρατσιστικό κίνητρο στα νησιά της Λέσβου και Χίου.

Επίσης, συμμετέχει ενεργά μεταξύ άλλων στην δικτύωση Καμπάνια για το Άσυλο.

Περισσότερες πληροφορίες για την ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ παρέχονται

στην ιστοσελίδα <https://rsaegean.org/el/>

στο Twitter: @rspaegean